

Михайло ПЕРЕВОЗНИК,

студент 101 н.г. навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки Національної
академії внутрішніх справ

Марія РОГОВЕНКО

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасне суспільство зазнало випробувань, що вплинули на усі сфери життєдіяльності, у тому числі й на сферу освіти. Водночас, незважаючи на виклики й загрози, спричинені спочатку пандемією, а потім широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, забезпечення безперервності та якості надання освітніх послуг залишається важливим завданням вітчизняної системи вищої освіти, що прагне входження до європейського простору вищої освіти.

Глобалізація освіти – одна з фундаментальних тенденцій розвитку освіти, яка відображає формування єдиного соціального інформаційного й освітнього простору в масштабах усієї планети, зокрема, через діяльність засобів масової інформації, канали Інтернет. В умовах світової глобалізації, стрімкого поширення інформаційних технологій основним джерелом інноваційного розвитку є інтелектуалізація суспільства та побудова економіки знань [1, 2]. Найбільш затребуваними на ринку праці компетентностями стають аналітичне і креативне мислення, навички самоєфективності, мотивація, самосвідомість, навчання протягом життя, як здатність адаптуватися до нестабільних умов праці, надійність, емпатія, лідерство.

З огляду на вищезазначене, система вищої освіти має бути орієнтована на розвиток здатності випускників закладів вищої освіти працювати в новому світі постійних змін, багатоваріантності, невизначеності, малопередбачуваності та відповідати його вимогам. На державному рівні доцільно формувати суспільну думку щодо привабливості вищої освіти в Україні. Заклади вищої освіти через інформаційні технології, авторитетну думку науки, бізнесу та інші чинники повинні докладати зусиль для посилення мотивації молоді щодо здобуття вищої освіти як визначального фактора престижного працевлаштування, професійного визнання та кар'єрного зростання.

Вища школа повинна обрати випереджувальну стратегію розвитку, працювати на збільшення контингенту потенційних абітурієнтів (який сьогодні критично мінімальний), що сприятиме підвищенню конкурентного статусу закладів вищої освіти на міжнародній арені, а також забезпечить альтернативу масовому відпливу молоді через виїзд на заробітки за кордон.

Спільними зусиллями закладів вищої освіти, освітянських структур, засобів масової інформації, служб працевлаштування, працівників кадрового апарату різних інституцій, підприємств, організацій необхідно сприяти формуванню позитивного іміджу й самодостатнього статусу випускників освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, що дозволить зняти існуючу недовіру в роботодавців до фахових компетенцій бакалаврів, рівень яких давно визнаний у світовій практиці підготовки кадрів.

В Україні накопичено потужний освітній потенціал, склалися власні традиції в підготовці професійних кадрів, у вихованні і культурно-освітньому розвитку населення. Тому перед вищою школою і українською освітою в цілому стоїть надзвичайно складне завдання збереження накопиченого досвіду і визначення свого гідного місця в системі світових освітніх зразків. Наприклад, в умовах війни українські фахівці військової справи набули величезного досвіду і за певних обставин можуть ділитися своїм багажем знань з військовими інших країн. В умовах обмежених бюджетів та небажання більшості держав жертвувати власною економікою в обмін на безпеку, український досвід ефективної боротьби в екстремальних умовах проти переважаючого супротивника матиме куди більшу вагу за американський досвід, який є більш теоретичним та в більшості випадків передбачає боротьбу лише при кількісному домінуванні.

Об’єктивним безпосереднім критерієм якості вищої освіти тієї чи іншої країни є кількість іноземних студентів, які навчаються в її закладах вищої освіти. Проте у світовому масштабі академічна мобільність студентів, незважаючи на високі темпи зростання, досі залишається швидше винятком, ніж правилом: 2010 року лише 4,1 млн. з понад 150 млн. загальноосвітньої кількості студентів навчалося за межами своїх країн (менше 3 %). При цьому близько половини студентів, що навчаються за межами своїх країн, – це студенти з Китаю, Індії, Південної Кореї та інших країн Азії. Тобто, вища освіта, на відміну від фінансових і товарних ринків, значно менше зазнає впливу глобалізації. Як і раніше, вища освіта залишається переважно національною й регіональною і, таким чином, конкурентні рейтинги закладів вищої освіти різних країн поки що

мають доволі умовний характер. Безперечно, поточне становище може змінитися, однак, з огляду на масштаби та інерційність галузі, суттєві зміни навряд чи відбудуться упродовж найближчих років. При цьому в українських закладах вищої освіти станом на 1 січня 2021 року навчалось близько 76 тис. іноземних студентів, що є доволі високим показником навіть порівняно з найбільш розвиненими країнами світу [3]. За кількістю іноземних студентів Україна входить у першу десятку країн світу, демонструючи показники, дуже близькі до зіставних за кількістю населення європейських країн-членів Організації економічної співробітництва і розвитку [4]. Разом з тим, вищезазначене не означає, що українська система вищої освіти не потребує суттєвого підвищення якості. Очевидно, що в цій царині більш неупереджений аналіз міжнародних рейтингів і експертних оцінок необхідно поєднувати з самостійною постановкою цілей і завдань та напрацюванням і втіленням ефективних рішень щодо досягнення цих цілей, виходячи у першу чергу не з іміджевих міркувань, а з інтересів українського суспільства.

Таким чином, процес глобалізації є незворотним і вища освіта України, розділяючи європейські цінності та норми, найважливішими орієнтирами для якої є якість вищої освіти, відповідність ринку праці, мобільність і сумісність кваліфікацій, повинна інтегруватись у європейський освітній простір.

Список використаних джерел

1. Глобалізація освіти. URL: <http://ebk.net.ua/pedagogics/vocabulary.htm>.

2. Вища освіта в умовах глобалізації. URL: <http://www.pravnik.info/2013-12-27-15-13-14/442-vishha-osvita-v-umovax-globalizaci%D1%97.html>.

3. Матеріали засідання колегії Міністерства освіти і науки України від 27 травня 2021 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-prodovzhuye-populyarizuvati-vishu-osvitu-ukrayini-na-mizhnarodnomu-rivni>.

4. Аналітична записка, підготовлена Національним інститутом стратегічних досліджень. URL: <https://eurosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=3288>.